

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 432/2016-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Chmurom, Zvonárska 8, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 428/2009, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 428/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 428/2009 konal bez zbytočných prietahov.

3. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 363,80 € (slovom tristošesťdesiattri eur a osemdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jozefa Chmuru, Zvonárska 8, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. februára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Chmurom, Zvonárska 8, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 428/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného účastníkom napadnutého konania o zaplatenie sumy 59,74 € s príslušenstvom z titulu úhrady nákladov za nútené odstránenie jeho motorového vozidla z pozemnej komunikácie, ktorej správcou je mesto [REDAKOVANÉ] z dôvodu, že motorové vozidlo stálo na zákaze zastavenia.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Sťažovateľ je v predmetnom spore o plnenie s navrhovateľom, ktorý od neho žiada poplatok za odťah motorového vozidla, na ktorého výkon nemá oprávnenie.

Navrhovateľ v predmetnom spore obhajoval svoju činnosť okrem iného aj „Plnomocenstvom“ od mesta [REDAKOVANÉ] kde mesto [REDAKOVANÉ] splnomocnilo mestskú políciu, aby v súlade s ustanoveniami zákona vykonávala kompetencie správcu v rozsahu stanovenom

v § 40 zákona č.: 315/1996 Z. z.. Táto listina má však niekoľko nedostatkov ako formálnych tak aj obsahových, a to, že právnym subjektom je len uvedený splnomocniteľ a teda mesto [REDAKOVANÉ], ktorý svoj právny úkon nemôže smerovať subjektu, ktorý nemá právnu subjektivitu. Ďalej je nesporný fakt, že ide o vymedzenie inej úlohy pre mestskú políciu v zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 564/1991 Zb., mesto nie je na takýto krok oprávnené. Samotný obsah tohto právneho úkonu je v rozpore s platnou právnou úpravou a to oprávneniamiestskej polície podľa zákona o obecnej polícii. Neobstojí právny záver ktorý predniesol zástupca navrhovateľa o tom, že nie je vylúčené, aby bola mestská polícia obcou poverená aj ďalšími úlohami, ak to ustanovuje osobitný zákon (rozpor okrem iného aj s nálezom II. ÚS 8/97).

... Sťažovateľ má preto zato, že ide o právne jednoduchú vec, nijakým spôsobom zložitú na skutkové alebo právne posúdenie a preto mala byť žaloba zamietnutá na prvom pojednávaní, namiesto toho prvostupňový súd vykonáva zdĺhavo a chybné dokazovanie a už siedmy rok nie je rozhodnuté vo veci ani prvostupňovo.

Sťažovateľ uvádza, že svojím správaním nespôsobil priesťahy v konaní.

Okresný súd Košice I je súd spôsobujúci priesťahy v konaní. Spôsobuje to okrem nečinnosti aj tým, že nerozhodol hneď na začiatku konania po zrušení platobného rozkazu tak, že by žalobu zamietol, nakoľko uplatňovaný nárok nemá žiadnu oporu v právnej úprave a teda mestská polícia nemá oprávnenie na výkon odľahu motorových vozidiel (bližšie argumentácia v uvedenom spise).

Dnešný stav je taký, že od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu a jeho vydania v roku 2009, uplynulo doteraz kalendárne 7 rokov a neexistuje ani prvostupňové rozhodnutie, pričom porušovateľ vykonáva dokazovanie znalcami z nesprávne určených odvetví, čo má za následok, že znalci nevedeli zodpovedať položené otázky alebo im bola položená otázka chybné, čo má za následok dĺžku trvania sporu... aj samotné určenie výšky žalovanej sumy je chybná a preto ju musí na urgencie sťažovateľa porušovateľ preukázať znalecky tak ako to upravuje napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 CDo 70/2003.

Z toho vyplýva, že správca komunikácie ktorým je mesto [REDAKOVANÉ] a nie mestská polícia mesta [REDAKOVANÉ], ktorá nemá oprávnenie zo zákona o obecnej polícii na vykonávanie odľahov, si môže účtovať do odľahu v takomto prípade, keď vykonáva prenesený výkon štátnej správy

len náklady súvisiace priamo s odťahom a to z miesta odťahu na miesto, kde sa vozidlo odťahuje.

... Vzhľadom na vyššie uvedené, sťažovateľ namieta celkovú dĺžku sporu, ktorá je dnes 7 rokov a konanie stále nie je právoplatne skončené, ba čo viac dnes neexistuje ani prvostupňové rozhodnutie súdu. Podľa názoru sťažovateľa, nie je prejednávaná vec ani skutkovo ani právne náročná, práve naopak. Dĺžka trvania sporu je nepochybne spôsobená konaním Okresného súdu Košice I.»

Sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 4 000 €, dôvody jeho uplatnenia v zmysle § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) však neuvádza.

Sťažovateľ si uplatňuje aj nárok na úhradu trov konania *v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby a paušálnej náhrady hotových výdavkov vrátane dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“)* v sume 363,80 €.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C/428/2009, porušené bolo.

Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C/428/2009 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 4.000 € (slovom: štyri tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.

JUDr. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia advokátom, za dva úkony právnej služby, 2x paušálna náhrada plus DPH, v celkovej výške 303,16- EUR + DPH a teda spolu 363,8- EUR, ktoré je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu [REDAKOVANÉ] do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

Na žiadosť ústavného súdu sa ešte pred predbežným prerokovaním veci k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 119/2016 z 22. marca 2016, v ktorého relevantnej časti uvádza, že „*Dĺžka konania bola ovplyvnená predovšetkým skutkovou náročnosťou veci a potrebou viacnásobného znaleckého dokazovania.*

Vzhľadom na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa, navrhujem sťažovateľovi nepriznať finančné zadostučinenie.“

Vo vyjadrení okresného súdu je popísaný aj doterajší priebeh napadnutého konania, a to takto:

„Dňa 21. 8. 2009 súd vydal vo veci platobný rozkaz č. k. 12 Ro/1652/2009-10. Proti platobnému rozkazu podal žalovaný odpor dňa 21. 9. 2009.

Na pojednávaní dňa 17. 3. 2011 súd vec prejednal a pojednávanie odročil na 2. 6. 2011 za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 2. 6. 2011 po prejednaní veci súd pojednávanie odročil na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania. Uznesením č. k. 40 C/428/2009-156 z 14. 10. 2011 súd nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou [REDAKOVANÉ] z odboru ekonómia a manažment, odvetvia účtovníctvo a daňovníctvo. Znalkyňa doručila súdu znalecký posudok 16. 1. 2012. Uznesením č. k. 40 C/428/2009-208 z 10. 2. 2012 súd priznal znalkyni odmenu za vypracovanie znaleckého posudku.

Žalovaný doručil súdu vyjadrenie k zaslanému znaleckému posudku, v ktorom namietal niektoré skutočnosti, ktoré boli v znaleckom posudku obsiahnuté.

Dňa 11. 4. 2012 súd odoslal znalkyni vyjadrenie žalovaného, aby k nemu zaujala stanovisko v lehote 15 dní. Dňa 23. 4. 2012 znalkyňa doručila vyjadrenie k námietkam žalovaného k predloženému znaleckému posudku.

Dňa 22. 11. 2012 súd vec prejednal, vypočul znalkyňu [REDAKOVANÉ] a pojednávanie odročil na neurčito za účelom doplnenia znaleckého posudku.

Dňa 4. 2. 2013 znalkyňa doručila súdu doplnenie znaleckého posudku. Uznesením č. k. 40 C/428/2009-296 z 10. 4. 2013 súd priznal odmenu znalkyni [REDAKOVANÉ] za doplnenie znaleckého posudku.

Žalovaný dňa 29. 4. 2013 doručil súdu písomné vyjadrenie k doplneniu znaleckého posudku. Toto vyjadrenie žalovaného súd zaslal znalkyni, ktorá dňa 4. 6. 2013 doručila súdu vyjadrenie, k námietkam žalovaného voči doplnenému znaleckému posudku. Uznesením č. k. 40 C/428/2009-307 z 13. 6. 2013 súd priznal odmenu znalkyni za podané písomné vyjadrenie.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 5. 12. 2013. Po prejednaní veci súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že účastníci konania v lehote 30 dní predložia svoje stanovisko k amortizácii motorového vozidla.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 13. 11. 2014. Po prejednaní veci súd pojednávanie odročil na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru odhad hodnoty cestných vozidiel. Uznesením č. k. 40 C/428/2009-400 z 24. 11. 2014 súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom [REDAKOVANÉ] z odboru cestná doprava, odvetvie odhad hodnoty cestných vozidiel. Proti výroku, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zložiť zálohu na znalecké dokazovanie vo sume 150,- EUR podal 11. 12. 2014 žalovaný odvolanie.

Dňa 4. 2. 2015 znalec [REDAKOVANÉ] doručil súdu vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny. Uznesením č. k. 40 C/428/2009-436 z 9. 2. 2015 súd priznal znalcovi odmenu za vypracovanie znaleckého posudku.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 4. 6. 2015. Toto pojednávanie bolo na žiadosť žalovaného, z dôvodu kolízie pojednávani jeho právneho zástupcu na inom súde, preročené na 17. 9. 2015.

Dňa 17. 9. 2015 súd vec prejednal a pojednávanie bolo odročené na 19. 11. 2015 za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 19. 11. 2015 súd vec prejednal, vypočul znalca [REDAKOVANÉ] a pojednávanie odročil na 25. 2. 2016 za účelom doplnenia dokazovania doplnením znaleckého posudku.

Dňa 16. 2. 2016 znalec doručil súdu doplnenie znaleckého posudku a vyúčtovanie odmeny za vypracovanie doplnenia. Uznesením č. k. 40 C/428/2009-486 z 16. 2. 2016 súd priznal odmenu znalcovi za doplnenie znaleckého posudku.

Na pojednávaní dňa 25. 2. 2016 súd po prejednaní veci vyhlásil rozsudok, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 30,60 EUR s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Od 15. 2. 2010 do 14. 10. 2010 súd neurobil vo veci žiadny procesný úkon. Vec bola pripravená na nariadenie pojednávania avšak pre množstvo nerozhodnutých vecí v oddelení 40C prišla na poradie až v marci 2011. Od 17. 3. 2011 až do vyhlásenia rozsudku súd postupoval v konaní plynulo a bez akýchkoľvek prieťahov.“

Ústavný súd zistil, že doterajší priebeh napadnutého konania popísaný vo vyjadrení okresného súdu zodpovedá obsahu spisu, a preto z neho pri svojom rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa vychádzal.

Uznesením sp. zn. II. ÚS 432/2016 z 19. mája 2016 ústavný súd prijal predmetnú sťažnosť na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby mu oznámil, či trvá na ústavnom pojednávaní vo veci, a prípadne doplnil predchádzajúce vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti. Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV/213/2016 z 21. júna 2016 oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pričom zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení k sťažnosti.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprV 213/2016 z 21. júna 2016 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 29. júna 2016 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, pričom ďalej uviedol:

„K podaniu Okresného súdu Košice I uvádzame, že v plnej miere zotrvávame na obsahu našich sťažností avšak dopĺňam, že popísané vykonané dokazovanie, len potvrdzuje

mnou tvrdené, že porušovateľ zbytočne vykonával obsiahle dokazovanie, ktoré okrem iného vykonával chybné (ustanovovaný znalci z odvetví, ktorý nedokázali zodpovedať súdom požadované).

Okrem toho tvrdenia o tom, že išlo o skutkovú náročnosť veci s potrebou viacnásobného znaleckého dokazovania NIE SÚ pravdivé.

Nejde ani o skutkovo ani o právne zložitú vec (argumentácia obsiahnutá v podanej ústavnej sťažnosti ako aj v priebehu celého sporu v spise vedenom porušovateľom), nakoľko o podanom návrhu mohlo byť rozhodnuté na I. Pojednávaní.

Takisto nevyvstala potreba viacnásobného dokazovania (nakoľko tá nevyvstala vôbec - lebo takéto dokazovanie nebolo potrebné) - porušovateľ vykonával dokazovanie vlastnou chybou nesprávne ustanovovanými znalcami z nepríslušných odvetví a odborov a nesprávnou formuláciou otázok pre znalcov.“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 428/2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ v podstatnom zakladá svoju argumentáciu o zbytočných prietťahoch v napadnutom konaní spôsobených postupom okresného súdu na tvrdení o neefektívnej, resp. nesprávnej činnosti súdu, ktorá má spočívať v nesprávnom právnom posúdení oprávnenia Mestskej polície v [REDAKOVANÉ] na výkon núteného odstránenia motorového vozidla a z neho vyplývajúcej povinnosti sťažovateľa nahradiť núteným odstránením vozidla vzniknuté náklady mestu [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ argumentuje, že „vec nie je ani skutkovo ani právne zložitá, práve naopak“, čo okrem iného zakladá aj na svojom právnom názore, že na jeho vec sú aplikovateľné právne názory vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 8/97 z 26. marca 1997, ktorý okresnému súdu predložil. Sťažovateľ ďalej namieta celkovú dĺžku súdneho konania pred okresným súdom (6 rokov a 8 mesiacov od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu do podania sťažnosti, pozn.).

Ústavný súd si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý v čase relevantnom pre posudzovanie sťažnosti sťažovateľa ešte bol platný a účinný. Z dikcie § 6 OSP je vyvoditeľný príkaz adresovaný (primárne) všeobecným súdom, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ustanovenie § 114 ods. 1 OSP ukladá súdom povinnosť pripraviť pojednávanie tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní, a to za účelom rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o finančných nárokoch účastníkov súdnych sporov v zásade tvorí konštantnú a mnohopočetnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, čo vo všeobecnosti zakladá dôvod na záver, že vec sťažovateľa nie je právne zložitá, čo tvrdí aj sťažovateľ. Podľa názoru ústavného súdu možno s týmto tvrdením sťažovateľa polemizovať. Ústavný súd v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a zvlášť o sťažnostiach namietajúcich zbytočné priet'ahy v súdnom konaní vzhľadom na svoje ústavné postavenie a ústavou vymedzený vzťah k všeobecným súdom v zásade nie je

oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Napriek tomu ústavný súd v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci považuje za potrebné uviesť, že aplikácia právnych názorov vyslovených v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 8/97 z 26. marca 1997 by podľa jeho názoru nemusela byť tak jednoznačná, ako tvrdí sťažovateľ. Práve posúdenie aplikovateľnosti právnych názorov vyslovených v označenom náleze ústavného súdu zvyšuje právnu zložitosť veci, a to aj vzhľadom na potenciálny precedenčný význam meritórneho rozhodnutia súdov vo veci sťažovateľa.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd v posudzovanom prípade akceptuje určitú mieru právnej i faktickej zložitosti veci, zložitosť veci ale pritom nepovažuje za skutočnosť, ktorá by výraznou mierou prispela k priet'ahom v napadnutom konaní.

Ústavný súd prihliadol pri posudzovaní veci aj na predmet sporu, ktorým je rozhodovanie o uložení povinnosti zaplatiť finančnú čiastku, ktorá má zjavne len bagateľnú hodnotu (59,74 €).

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ v doterajšom priebehu napadnutého konania poskytoval okresnému súdu primeranú súčinnosť a bol procesne aktívny.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že aktívne uplatňovanie procesných oprávnení účastníka konania (predloženie znaleckého posudku a uplatňovanie návrhov na doplnenie znaleckého dokazovania) síce môže objektívne prispieť v predĺžení konania, avšak nemôže byť pripísané na ťarchu účastníka pri posudzovaní zbytočných priet'ahov v konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej ustálenej judikatúre opakovane uvádza, že

za objektívne predĺženie konania v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 40 C 428/2009, ako aj z vyjadrenia predsedu okresného súdu vyplýva, že od 24. septembra 2009, keď bol spis prevedený do registra C a pridelený zákonnej sudkyňi, do 17. marca 2011 bol okresný súd v napadnutom konaní dlhodobo nečinný. Túto nečinnosť nemožno ospravedlniť ani po zohľadnení času nevyhnutného na dôkladnú prípravu prvého pojednávania vo veci a ani obranou okresného súdu spočívajúcou v poukaze na „*množstvo nerozhodnutých vecí v oddelení 40C*“. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej personálne problémy a vysoká zaťaženosť sudcov nemôžu byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolností, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci samej (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03).

Pokiaľ ide o ďalší priebeh napadnutého konania, ústavný súd v zásade akceptuje tvrdenie predsedu okresného súdu obsiahnuté v jeho vyjadrení k sťažnosti, podľa ktorého „*Od 17. 3. 2011 až do vyhlásenia rozsudku súd postupoval v konaní plynulo a bez prietahov*“. Napriek všeobecnej akceptácii citovaného tvrdenia predsedu okresného súdu ústavný súd poznamenáva, že aj v ďalšom priebehu napadnutého konania možno registrovať obdobia, keď medzi relevantnými procesnými úkonmi okresného súdu prebehol neprimerane dlhý čas (napr. po pojednávaní konanom 5. decembra 2013 sa ďalšie pojednávanie vo veci uskutočnilo až 13. novembra 2014). Navyše obdobie viac ako šesť

a pol roka, ktoré uplynulo od začatia konania (23. júl 2009), do vydania meritórneho rozhodnutia (rozsudok z 25. februára 2016) sa javí (aj pri zohľadnení určitej miery jej právnej zložitosti) neprimerane dlhé, čo signalizuje neefektívny postup okresného súdu, a to zvlášť v súvislosti so zabezpečovaním znaleckého dokazovania.

Zohľadňujúc dosiaľ uvedené skutočnosti, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, ktoré boli spôsobené jednak jeho neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou. Ústavný súd preto rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 428/2009 konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Z citovaného čl. 127 ods. 3 ústavy tiež vyplýva, že finančné zadostučinenie sa môže, ale nemusí priznať. Takéto zadostučinenie je namieste predovšetkým tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným, ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08).

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadostučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 4 000 €, avšak v rozpore s dikciou § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ani v sťažnosti, ani vo svojom vyjadrení z 29. júna 2016 neuvádza, z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd, aplikujúc zásadu spravodlivosti a zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predovšetkým bagateľnú hodnotu sporu, intenzitu zistených zbytočných prietahov v konaní, ako aj absenciu odôvodnenia požadovanej sumy primeraného finančného zadostučinenia, dospel k záveru, že pre účinnú ochranu práv sťažovateľa bude postačujúce vysloviť porušenie ním označených práv (bod 1 výroku tohto nálezu) a prikázať okresnému súdu, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku

tohto nálezu). Ústavný súd preto nevyhovel časti sťažnosti sťažovateľa, ktorou sa domáhal priznania primeraného finančného zadost'učinenia (bod 4 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si v sťažnosti uplatnil nárok na úhradu trov konania v sume 363,80 € za dva úkony právnej služby. Vzhľadom na skutočnosť, že úhrada trov konania v sume požadovanej sťažovateľom neprevyšovala sumu vypočítanú podľa príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd návrhu sťažovateľa v plnom rozsahu vyhovel, t. j. priznal mu úhradu trov konania v sume 363,80 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júla 2016